

REPORTAGE

Wat begon als een serie wetenswaardige verhalen op internet eindigde voor Clemens van den Brink in de uitgave van een boek over het bajesleven in Veenhuizen. Zijn werk vindt intussen gretig aftrek.



Clemens van den Brink voor zijn geboortehuis in Veenhuizen. De tralies zaten er destijds niet voor. FOTOGRAAF RENS HOOYENGA

‘De Klonie’: onuitputtelijke bron van bijzondere verhalen

RENÉ OTTERLOO

VEENHUIZEN De stroom anekdotes, humoristische voorvallen, miraculeuze ontsnappingen en herinneringen aan bekende criminelen die gevangen zaten in Veenhuizen lijkt niet op te drogen.

Vooraf via mondelinge overlevering komen steeds meer verhalen naar boven die vaak niet beschreven staan in de officiële stukken, maar die een levend beeld geven van de werkelijke gang van zaken in het gevangenisdorp. Clemens van den Brink uit Oosterwolde registreerde ze en schreef er een boek over.

Van den Brink werd in 1940 geboren binnen de muren van het Tweede Gesticht in Veenhuizen. Het is het complex waar nu het Nationaal Gevangenis­museum is gevestigd.

„Mijn vader was van 1938 tot het najaar van 1946 in dienst van justitie en ons gezin woonde op een van de hoeken van dit gebouw, dat een werkinrichting was voor de gedetineerden. Na de oorlog kon hij de

Clemens van den Brink schrijft boek met anekdotes over Veenhuizen

boerderij van zijn vader overnemen, die even buiten Veenhuizen stond. Het was wel zo dichtbij dat wij onderdeel bleven uitmaken van de dorps­gemeenschap. Wij gingen er naar school en bleven lid van het Verenigingsgebouw, waar wij bijna alle beroemde artiesten van die tijd zagen optreden: de jonge André van Duin, Mini en Maxi. Dat regelde justitie altijd goed.”

Van den Brink (75) kreeg de afgelopen twee jaar ruim twintig oud-bewaarders zo ver dat zij hem een inkijkje gaven in de gebeurtenissen en geheimen van Veenhuizen.

„Enkelen wilden niet. Zij bleven vasthouden aan hun eed van geheimhouding, ook al waren ze intus-

sen 85 jaar. Daar had ik respect voor. Mijn vader heeft mij ook nooit iets verteld over de dingen die hij meemaakte. Zelfs niet op latere leeftijd toen hij allang uit dienst was.”

Naar aanleiding van de gesprekken die Van den Brink voerde, schreef hij eens per twee weken een bajesverhaal op zijn website. Daarbij maakte hij dankbaar gebruik van het archief van bewaarder Aise Douwes dat terugging tot eind negentiende eeuw.

Nadat hij dertig artikelen had gepubliceerd, bedacht de auteur het plan deze serie uit te breiden en in boekvorm uit te geven. *Bajesverhalen Veenhuizen* met 95 verhalen werd onlangs gepresenteerd en de eerste oplage (550 exemplaren) nader de status van uitverkocht. „Achteraf had ik er meer moeten laten drukken, maar weet dit eens van tevoren.”

Een paar aanbevelingen tenslotte uit het boek: de levenswandel van Rinus de Vet (in 1970 behorend tot de laatste groep bedelaars, alcoholisten

en landlopers), het ontzag voor zi­geuner­koning Koko Petalo, het kleurrijke leven van beroeps­crimineel/inbreker Gerrit de Stotteraar en de mislukte vlucht­poging uit de zak­ken­stopperij. En, o ja, veldwachter Smit werd als dank voor zijn hinderlijke gedrag eens getrakteerd op een huiskamer vol met volle wc-tonnen. Lees deze kostelijke geschiedenis vanaf pagina 119.

‘De Klonie’, zoals Veenhuizen door de dorpelingen werd genoemd, blijft een onuitputtelijke bron van verhalen.

Tweede boek

‘Bajesverhalen Veenhuizen’ (257 pagina’s) is te koop bij een aantal regionale boekhandels, zoals boekhandel Daan Nijman in Roden en Iwema in Assen, en via de website www.gevangenisveenhuizen.nl. De auteur zint op een vervolg van dit boek – getiteld ‘Bajesdorp Veenhuizen’ – dat volgens zijn planning eind 2016, begin 2017 moet verschijnen.